

Ivor van Klink blijft in Workum

Ivor van Klink was vijf jaar werfbaas op scheepstimmerwerf “De Hoop” in Workum. In juli 2020 kwam daar een einde aan. Maar Ivor zei toen al: ‘Ik blijf in Workum of in de buurt.’ Door: Klaas Smit

Vrij snel na het verlaten van “De Hoop”, zette Ivor zijn scheepstimmerwerf voort aan de overkant van de vaart, in de groene schuur van De Boer & De Groot. Een kleine stap, zo lijkt het, maar toch ook weer een grote: van een oude werf met een rijke traditie in het bouwen en restaureren van houten schepen, naar een nieuwerwets onderkomen. Hoewel, nieuwerwets? ‘Dit pand wordt al meer dan een eeuw gebruikt voor het bouwen van schepen,’ zegt Ivor. ‘Kijk maar eens goed om je heen, overal zie je oude balken, binten en juffers.’ Ivor toont een oude foto. Daarop staat de groene schuur met op de wal een enorme coaster in aanbouw. ‘Dat moet omstreeks 1916 zijn geweest.’

Ook Zwolsman

In de negentiende eeuw wemelde het van de werven in Workum en andere Friese steden en dorpen. Met de opkomst van ijzer als bouw materiaal werden houtwerven soms omgebouwd, maar kwamen er ook nieuwe bij. Op “De Hoop” werkte toen werfbaas Ulbe Wzn (Willems zoon) Zwolsman. Omstreeks 1912 begon Ulbe ook met de bouw van ijzeren schepen. Er werd een nieuwe helling gebouwd aan de oostkant van de Diepe Dolte, schuin tegenover “De Hoop”, naast de groene schuur. Ulbe Zwolsman bouwde daar ook motorboten voor de pleziervaart, zogenoemde tunnelboten. Het tijdschrift *De Watersport* (1915) schreef daarover: ‘Bij deze tunnelboten

draaien de stuwschroeven in tunnels, dat wil zeggen in uithollingen in de romp van het vaartuig, waarvan de bovenkant hoger is gelegen dan de oppervlakte van het water en waarbij dus de diepgang van de boot geringer kan zijn dan de diameter van de stuwschroeven. Deze tunnels worden bij het varen door de schroeven zelf vol water gezogen.’ De werf draaide goed en tijdens de hoogtijdagen waren er wel zestig man aan het werk. Ulbe bouwde als eerste in Friesland een aantal coasters van ongeveer 200 tot 300 ton met stoomaandrijving en daarnaast dus de veel kleinere tunnelboten. De crisis in de jaren twintig, de terugval van de ijzerprijs en de afsluiting van de Zuiderzee zorgden ervoor dat vissers geen nieuwe schepen meer lieten bouwen. De werf bleef voortbestaan dankzij reparaties, de bouw van aken, boeiers en kleine boten voor de pleziervaart.

Het dak eraf

De groene schuur werd later vooral ingezet als ‘overloopwerf’. Was er op “De Hoop” te veel werk en te weinig plaats, dan gebruikte men de groene schuur. Ook Roelof van der Werff deed dat in de tijd dat hij er werfbaas was. Roelof voerde er onderhoud uit en gebruikte de schuur ook als winterstalling. Ook Ivor heeft de schuur de afgelopen vijf jaar regelmatig gebruikt toen “De Hoop” nog zijn hoofdvestiging was.

links: Een coaster in aanbouw op de helling naast de groene loods ca.1920

boven: Anno 2021 heeft de loods een nieuw dak met zonnepanelen zodat de werf in zijn eigen elektriciteit kan voorzien

onder: Buiten liggen de twee Wieringer aken te wachten

‘Ik ben hier vrij snel na 1 juli begonnen, maar nog niet voluit, vertelt Van Klink. ‘Eigenaar Durk de Boer wilde de schuur eerst flink opknappen en opnieuw indelen. In oktober hebben we de schuur leeggemaakt en ging het dak eraf. Een maand later zat het nieuwe dak erop met zoveel zonnepanelen dat we qua stroom zelfvoorzienend zijn. Het dak is nu geïsoleerd, en er ligt een vlakke nieuwe betonnen vloer in.’

Goed gevuld werfboek

‘Bij de buurman of verderop in It Soal kunnen we schepen uit het water halen. De loods is goed geïsoleerd en prachtig verlicht. Hij is ruim, zodat al het gereedschap en al het materiaal een vaste plek kunnen krijgen. Een authentieke ruimte waarin ik eigentijds timmerwerk kan uitvoeren,’ aldus Van Klink. En werk is er genoeg. Buiten liggen twee Wieringeraken te wachten: de WR173 waar een nieuwe bun en achterstevan in komen en de WR179 krijgt een andere motor, een ouderwetse Samofa. Dat betekent ook een nieuwe fundatie, en aanpassingen aan de achterstevan en het roer. Eigenlijk neemt Ivor het hele achter-schip grondig onderhanden. In de schuur ligt al de zeepunter KU12, gebouwd bij Huisman in Vollenhove (zie ook SdZ 2020.5

voor een uitgebreid artikel). Deze 9 meter lange zeepunter met kajuit heeft een mooie grote kuip, maar die werd grotendeels gebruikt voor de binnenboordmotor. ‘Die motor hebben we er al uitgehaald,’ vertelt Ivor. ‘Die was veel te groot voor dit schip, de punter lag zo ver achterover dat de hele huid bijna in het water lag. Daarnaast vervangen we een aantal gangen en moet het schip opnieuw in de lak.’ Op “De Hoop” ligt nog een aantal Staverse jollen.

‘De eigenaren huren daar nu zelf een plek. Ze roepen mijn hulp in als ze zelf iets niet kunnen. Ook regelmatig terugkerende schepen, zoals de *Marieke* en de *Zevija*, zal Van Klink deze winter weer nalopen. ‘De *Zevija* heeft aan regulier onderhoud genoeg, maar de *Marieke* moeten we grondig nalopen. Het vlak, stukken in het berg-hout en de voorstevan zijn niet overal even goed meer. En dan zijn er altijd nog wel wat nieuwe masten en zwaarden die we moeten maken.’ Ivor

links: Ivor (links op de foto) is al aan het werk in de opgeknapte loods met nieuwe betonvloer

rechts: Binnen wacht de KU12 op een aantal nieuwe gangen, de punter wordt ook kaalgehaald

wil maar zeggen dat hij zich niet zal vervelen de komende maanden!

Scheepswerf Ivor van Klink, Hearekeunst 13, 8711 HE Workum. Tel.: 06 15060382